

Az aggteleki barlang telefont kapott

Szállodát és vendéglőt építenek.

(Saját tudósítónktól.) A világhírű aggteleki cseppkőbarlang a püskösdí ünnepeken bekapcsolódott a telefonforgalomba. A kereskedelmi minisztérium a szomszédos Ragály községtől kiépítette az ötkilométeres telefonvonalat.

A barlang nagyszabású rekonstrukciós munkálatai püskösdí után megkezdődnek. Elsősorban az életveszélyessé vált jászai kőházat, a 330 lépcsőfokot építik át aggteleki sziklakövek és cementszabványokból. Az elkorhadt lépcsőt és bejáratot támogató bányafagerendák helyett vassínkeket alkalmaznak. Ugyancsak újraépítik a tél folyamán összedőlő jászai menházat.

A Coburg herceg erdejéből felajánlott faanyagot a szálloda és vendéglő építésénél használják fel. A rimamurányi vasmű és a diósgyőri vasgyár is támogatja az építkezést. A barlang villamosítását júliusra elkészítik. Megoldják még az idén az aggteleki barlang menházainak vízellátási kérdését, hogy ezen a vidéken az összes csapadékok és kútvizet a barlangba futnak be. Ugyancsak ezidén egy méter magasságban felemelik az igen primitív berendezésű menházat, melynek agyagos szobáit egyúttal kipadozzák.

A sorsnak véletlen játéka, hogy a barlang csodás cseppkőalakulatának, nagyszerű, paradicsomnak nevezett ágazata felfedezésének ezidén van 100 éves évfordulója, melyet Vass Imre Gömör vármegye főmérnöke 1825. esztendőben fedezett fel. A jubileumot már csak a jövő évben ünneplik meg, amikor az 1926. évi költségvetésben megszavazott és felvett költségekből a barlang rekonstrukcióját befejezték.

Utazás

a „szabadjegy“ körül

Még néhány szó a román újságírók íténi utjához.

(Saját tudósítónktól.) A „Kassai Ujság“ megírta, hogy romániai újságírók Csehszlovákiában látogatást tettek, amelynek legérdekesebb fejezetei Prágában játszódtak le. Lakoma-lakomára következett, amelyeknek a kölcsönös ünneplésen kívül az az eredménye is volt, hogy a különféle sajtószervezetek képviselői megegyezést kötöttek egymással. Megállapodtak abban, hogy a viszonyosság alapján, a kormányhatóságok előzetes hozzájárulása után, kölcsönösen szabadjegyet biztosítanak az újságíróknak a két ország vasutain, továbbá állandó ingyenes vízumot eszközölnék ki.

A romániai és csehszlovákiai sajtószervezetek mindkét országban irodát állítanak fel, amely lajstromot készít a hivatásos újságírókról. Kölcsönösen kicserélik egymás iratait, a kollektív-szerződéseket, a nyugdíjügyekre, a sajtótörvényre, a sajtó előtti felelősségre vonatkozó iratokat. Megállapodtak továbbá abban, hogy a két ország sajtószervezetei közösen fognak eljárni a nemzetközi sajtószövetség megalakításában.

Ezekhez a megállapodásokhoz nekünk semmi szavunk sincs. Nélkülünk csinálták, nélkülünk is fogják végrehajtani. De azért ennek a megállapodásnak nem egy rendelkezését különösképp és érthetetlennek tartjuk. Azaz dehogyan is nem értjük meg. Azt bizony megértjük, hogy Benes előzékenyen bánik a romániai újságírókkal, mert az módszeréhez tartozik, hogy a külföldi újságírókat le kell kenyerezni, hogy minden soruk csepegyen az elismerés mézétől.

Ezért kapnak a romániai újságírók szabadjegyet Csehszlovákia egész területén, míg a szlovákiai magyar újságírók még Csehszlovákiában sem kaphatnak szabadjegyet.

Szóval egy idegen állam újságírója a csehszlovák kormánytól olyan kedvezményeket kap, amelyeket a köztársaság területén élő magyar ellenzéki újságírók nem tudnak megszerezni. Az okokat nem kell külön fejtegetni.

Hogy a csehszlovák kormány milyen egyenlőtlen mértékkel jár mindenben, ami a szlovákiai magyar újságírókhoz vonatkozik, azt semmi sem igazolja jobban, mint az a tény, hogy nekünk nem szabad Budapesttel tele-

fonon beszélgetniünk, ugyanakkor azonban bármely más külföldi újságírónak megengedik, hogy Budapestet felhívja. Példa erre a budapesti „Az Est“ tudósítója, aki naponként telefonálhatott a budapesti szerkesztőségének, míg nekünk min-

den kérésünk, sürgetésünk ellenére sem adnak Magyarországgal való beszélgetésre engedélyt...

Mi nagyon jól tudjuk, hogy Benes és társai mindezekről egy szót sem szólnak, amikor a romániai újságírókkal az egyez-

ményt megkötötték. Nekünk kellett elmondanunk, hogy Prága végre belássa, hogy nem elég, ha a romániai magyar sajtóval van jó viszonyban, hanem a csehszlovákiai magyar sajtóval sem szabad igazságtalannul elbánni.

Benes Németország teljes bekerítésére törekedett Párisban

Középeurópai szövetség Németország ellen. — Benes Párisban nem tárgyalhatott Brianddal. — Anglia Németországnak csak a nyugati határát garantálja, a keleti határra vonatkozólag megegyezést ajánl.

Páris, június 5.

(Saját tudósítónktól.) Benes Ede, csehszlovák külügyminiszter, szombaton este Párisba érkezett. Azért jött, hogy 1. a német birodalommal kötendő garancia-paktumról, 2. a Duna mellett fekvő államok gazdasági helyzetéről, 3. Ausztriának Németországhoz való csatlakozásáról tanácskozzék. Benes Briand külügyminiszterrel nem találkozhatott, mert Briand a püskösdí ünnepekre elutazott Párisból, csupán Philippe Bertholot külügyminiszteri főtitkárral és a politikai osztály igazgatójával, Laroche-sal konferált. A tanácskozáson elsősorban

a biztonsági szerződésről

és a genfi jegyzőkönyvről volt szó. Ennek kapcsán a francia lapok azt írják, hogy az angol jegyzék a garancia-paktum kérdésében az utolsó nézeteltéréseket is elosztatta Páris és London között. Tisztázva van, hogy Anglia csak a német nyugati határokra vállal garanciát, a keletiekre nem, de ebben a tekintetben is megegyezésre van kilátás Briand külügyminiszterrel. Az angol jegyzék hangsúlyozza, hogy Anglia nem vehet magára olyan kötelezettségeket, hogy a keleti határ megsértése esetén automatikusan következzen be a háborus ok és Anglia tartozzék hadseröket mozgósítani, sőt ellenkezőleg, ki akarja kötni, hogy minden körülmények között fenntartja magának a szabad kezet.

Evvél a kérdéssel foglalkozik az angol sajtó is. A Times vezércikke ismerteti a német javaslatok előzményeit február óta és azt magyarázza, hogy a problémát könnyű megoldani. A nyugati határokra nézve Franciaországnak és Belgiumnak kell Németországgal szerződést kötnie. Anglia pedig ezt garantálja és evvel az európai béke fenntartását biztosítja.

Ebbe a paktumba a lehetőség szerint bele kell venni Olaszországot is, de nem szabad komplikálni a dolgot azáltal, hogy a biztonsági szerződést a keleti határokra is kiterjesszék.

E részben Anglia nem vehet magára kötelezettségeket, de nincs is Anglia segítségére szükség. Ha a nagyhatalmak a nyugati paktumban szoros együttműködésre kötelezik magukat, akkor a keleti határ tekintetében nem lesz nehéz megegyezést találni.

A francia és angol lapoknak ezek a közléseik világosan mutatják, hogy Benes nem fogja ama célját elérni, hogy Németország keleti határai változatlanok maradjanak.

A második kérdés, amely Benes Párisba vitte,

a dunai államok gazdasági együttműködése.

Benes megragadta az alkalmat, hogy a tervezett dunai konföderáció ellen a leg-határozottabban fellépjen. Tudvalevőleg a dunai államok gazdasági együttműködésének terve különösen a francia gazdasági körök előtt kedves. Hogy ebben a kérdésben milyen eredményt tudott Benes felmutatni, ma még teljesen bizonytalan. Eddig megállapodások szerint június hó 12-én jön vissza Benes Genfből. Közvetlenül visszatérte után június hó 15-én vagy 16-án összehívja a nemzetgyűlés mindkét házát. Benes ekkor beszámol egy a párisi, mint a genfi tárgyalások eredményéről. Ekkor fogjuk megtudni, hogy a párisi tárgyalások ebben a kérdésben mennyire jutottak előre.

Németországnak és Ausztriának egyetemesét

Benes szintén a legnagyobb mértékben el-lenezte. Párisban kifejtette, hogy ha Ausztria beolvad Németországba, akkor Németország Középeurópa leg-hatalmasabb állama lesz, amely igen könnyen ve-

szélyeztetetheti, sőt felrobbanthatja az európai békét. Ezért Benes a két állam csatlakozása ellen van. De ő maga is elismeri, hogy Ausztria gazdasági helyzetén valahogyan segíteni kell, ezért Benes Ausztriát a többi dunai államokkal akarja valahogyan szorosabb gazdasági egységbe összekapcsolni. Ennek a módját még nem tudja, de előbb megbeszéléseket akar folytatni Bukaresttel, Belgráddal és Páris-sal. E megbeszélések folytatásául kialakult eszméket azután a Népszövetség legelső ülésén előterjeszti és azt fogja javasolni, hogy Ausztriába egy bizottságot küldjenek ki. Ennek a bizottságnak kötelessége lesz Ausztria gazdasági állapotáról hű jelentést tenni és a Népszövetség azután e jelentés-

nek megfelelően állapítja meg azokat a módokat, amelyekkel Ausztriát segíthet. Csehszlovákia hajlandó Ausztriának gazdasági előnyöket nyújtani arra feltétel alatt, hogy Ausztria maga is részt fog venni Németország bekerítésében. Benes — amint a Petit Journal írja — egész politikáját Angliának Franciaországgal való együttműködésére alapítja. Benes Középeurópát akar Németország nélkül, sőt egyenesen Németország ellen. A francia sajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy nem valószínű, hogy ez Benesnek sikerülni fog, mert Angliának absolute semmi érdeke sem fűződik ahhoz, hogy politikai lehetőségeket hajszoljon s ezzel csak elő-segítse a gazdasági káoszt.

Miért nem fogadta Briand Benesét?

A prágai Rudé Právo Benesnek Brianddal való elmaradt találkozását a következőképpen kommentálja: Briand azért nem fogadta Benesét, mert éppen néhány nappal előbb volt kénytelen Anglia és Amerika erős nyomására hozzájárulni ahhoz, hogy Németországnak csak nyugati határai érintetlenek, míg keleti határai tekintetében Németország visszakapja szabadkezeit. Vagyis Németország Csehszlovákia és Lengyelországgal szemben érvényesítheti kívánságát, ami azt jelenti, hogy Németország javára a keleti határokon javítást fognak eszközölni. Franciaország sokáig védekezett az angol—amerikai javaslattal szemben, mert tudja, hogy ennek elfogadásával az ő európai hege-

móniája is áldozatul esik. Emellett azt is tudja, hogy a megnagyobbodott Németország újabb erőhöz jut, hogy politikai és gazdasági tekintetben talpra álljon. Ez azt is jelenti, hogy Csehszlovákia és Lengyelország teljesen izolálva lettek és most már a határokat a nagyhatalmak nem garantálják. Benes tárgyalásai semmi eredményre sem vezettek.

Franciaországot az angol—amerikai kapitalizmus teljesen legyűrte.

Franciaországgal együtt Benes is vereséget szenvedett. És most itt áll Csehszlovákia a maga rettenetesen nehéz helyzetében a jóval erősebb Németországgal szemben!

Szépségversenyek királynőjéből részeg koldusok barátnője lett báró Splényiné

A pálinkamérgezésben elhalt báró Splényiné menyje volt Blaha Lujzának. — Eladta lakását, hogy a lelépési díjat korcsmákban megihassa.

(Saját tudósítónktól.) Megírta tegnap a Kassai Ujság, hogy báró Splényi Árpád özvegye, Margittay Rózi, a budapesti színház egykor ünnepelt szépsége, utóbb a Telegy-téri korcsmák mindennapos züllött vendége mérgezésben váratlanul elhalt.

Kristalányból báróné, hárónéból könyvvigéc felesége.

Férje, Splényi Árpád báró közismert férfi volt Budapesten, apósa pedig Splényi Ödön báró rendőrtanácsos, Blaha Lujzának a férje volt. A fiatal Splényi báró két-szer nősült, először a botányairól híres Freystädter Flórát vette feleségül, akitől később elvált. Majd megismerkedett Margittay Rózsival, a Népszínház segédszínésznőjével, akit 1903-ban feleségül vett.

Margittay Rózi kisebb szerepeket játszott a Népszínházban, ahol feltűnt szépségével. Vidéki színtársulatoknál nagyobb sikerei voltak, hosszabb időt töltött külföldön, ahol az akkori időkben szokásos szépségversenyeken részt vett és több díjat nyert. Margittay Rózi báró Splényi Árpád báróné lett és hűségesen kitartott férje mellett. Splényi Árpád báró előbb nagyrangú állami tisztviselő volt, később azonban állását el kellett hagynia és könyvvigénnyel lett belőle. 1919-ben halt meg.

Margittay Rózi attól kezdve, amikor a férje meghalt, a Telegy-tér 10. számú házában lakott kétszobás utcai lakásban, mely elegánsan volt berendezve. A mindennapi étellel való küzdelem elkeserítette Splényi Árpád báró özvegyét, aki mindig jóléthez és gazdagsághoz volt hozzászokva. Bányulatos módon, szinte mároról-holnapra

rabja lett az itálnak. Mindennapos vendége volt a Telegy-téri korcsmáknak, a környékbeli pálinkásboltoknak és minden pénzét italtal költötte. Kétszobás lakását albérlébe adta ki és ő a konyhában lakott. A Népszínház egykori szépsége rohanos züllésnek indult. Előkelő rokonai, barátnői elhagyták és a Telegy-téri piaci árusok lettek a barátai. Kor reggeltől késő estig pálinkásbutikokban tartózkodott és kora délután már részegen botorkált az utcákon. Az emberek nevetve mondogatták rá:

— Ott megy a részeges báróné.

A környéken mindenki ismerte és a legkisebb gyerek is tudta róla, hogy sziguran bárónőnek kell titulálni, mert Splényi Árpád özvegye büszke volt a címére. A piaci árusok között népszerűségnek örvendett és a báróné névjegye még most is alkalmas volt arra, hogy a piaci árusok ügyes-bajos dolgait el tudja intézni.

A múlt dicsőség fakult selyemszalaga.

A részeges báróné mindvégig büszke volt színésznői múltjára. Lakását a régi élet, a régi dicsőség rekvizitumai díszítették. A falakon megfakult selyemszalagok zsufolódtak, amelyekkel a művésznőt tisztelői lepték meg, a régi nagysikerű színésznő esték alkalmával. A lakása tele volt fényképekkel, amelyek a bárónőt különböző szerepeiben ábrázolták és féltve őrzte több ismert budapesti primadonna fényképeit, akik azokat személyesen dedikálták pályatársnőjüknek. A báróné, amikor ittas állapotban volt, vendégeket hívott a lakására, piaci kofákat és napszámolókat, akiknek büszkén mutogatta színpadi sikereinek emlékeit, majd könnyezve